

Nedělní úvaha (kázání) na text biblické knihy Genesis

Záchrana Lota (1. část)

I přišli ti dva poslové večer do Sodomy. Lot seděl v sodomské bráně. Když je spatřil, povstal jim vstříc, sklonil se tváří k zemi a řekl: „Snažně prosím, moji páni, uchylte se do domu svého služebníka. Přenocujte, umyjte si nohy a za časného jitra půjdete svou cestou.“ Odvětili: „Nikoli, přenocujeme na tomto prostranství.“ On však na ně velice naléhal; uchýlili se tedy k němu a vešli do jeho domu. Připravil jim hostinu, dal napéci nekvašené chleby a pojedli. Dříve než ulehli, mužové toho města, muži sodomští, lid ze všech koutů, mladí i staří, obklíčili dům. Volali na Lota a řekli mu: „Kde máš ty muže, kteří k tobě této noci přišli? Vyveď nám je, abychom je poznali!“ Lot k nim vyšel ke vchodu, dveře však za sebou zavřel. Řekl: „Bratří moji, nedělejte prosím nic zlého. Hled'te, mám dvě dcery, které muže nepoznaly. Jsem ochoten vám je vyvést a dělejte si s nimi, co se vám zlíbí. Jenom nic nedělejte těmto mužům! Vešli přece do stínu mého přístřeší.“ Oni však vzkřikli: „Klid' se!“ A hrozili: „Sám je tu jen jako host a bude dělat soudce! Že s tebou naložíme hůř než s nimi!“ Obořili se na toho muže, na Lota, a chystali se vyrazit dveře. **(Bible, kniha Genesis, 19. kap.)**

Lot a jeho dcery v Sodomě, Guido Reni (1615), National Gallery, London

Vhodné je doplnit tento text četbou biblického Jeremiášova proroctví (23,9-16) a Kristovými slovy o bezvýhradném nároku Boha na člověka (Matoušovo evangelium, 10. kapitola)

Tomu úsloví rozumí každý: "Sodoma-Gomora!" Je to všeobecně srozumitelný odsudek, pronášíme jej nad něčím, co považujeme za pohoršlivé až zvrácené, většinou ve spojení se sexualitou. Ostatně z dnešního příběhu odvozený odborný termín sodomie označuje druh pohlavní deviace; dříve jím byl označován homosexuální styk, dnes např. styk se zvířetem. Současné používání termínu Sodoma-Gomora dělají tak biblickému příběhu medvědí službu. Každý jej sice zná, ne každý ovšem ví, že o homosexualitu či sexuální orientaci v něm jde až na posledním místě. Oč tedy vlastně jde ve známém příběhu zkázy dvou měst?

V prvé řadě si všimněme nikoli toho, co dělají sodomští, ale co dělá Bůh. Nás, kteří jej spolu s Abrahamem už trochu známe, nepřekvapí, že netrnutí lhostejně v nebeských výšinách, ale živě se zajímá o to, co se děje na zemi; naslouchá zoufalému křiku utištěných a zotročených v bohatém kraji sodomském. Nevynáší však hned soud a netrestá, jak bychom snad očekávali. Už minule jsme si vyprávěli, jak je sám z celé té lidské špatnosti a ničemnosti rozzechvělý, jak se radí se svým přítelem Abrahamem, jak nad trestem tak trochu váhá. Navíc se rozhoduje se situací detailněji seznámit, nechce dát jen na to, co se doslechl, ale chce sám vidět, jak je tomu v Sodomě se spravedlností a právem. Cesta jeho poslu do města má charakter jakési zjišťovací inspekce a Bůh jakoby sám sestupuje do jámy lvové. Nebude to naposledy. V Kristu se jednou vydá člověku na milost a nemilost ještě bezprostředněji a bezbranněji.

Dále si všimněme, co dělá Lot, který si i uprostřed prosperujícího a bezbožného města uchoval svoji víru. Lot sedící v bráně už není pouhým imigrantem, ale plnohodnotným obyvatelem města. Je Sodomčan se vším všudy, včetně volebního práva a občanství. Naštěstí se jako Sodomčan ještě nechová, ba naopak, jeho chování se diametrálně liší od chování starousedlíků. Jako jediný se zvedne a vyběhne vstříc přicházejícím poslům Božím. Pozdraví je a pozve do svého domu. Stejně jako nedávno Abraham i Lot projevuje svou náboženskou příslušnost zájmem o druhé, pohostinností a obětavostí. Úplně vidím, jak Lotovo vítání nevráživě pozorují místní, popíjejí u toho nějaký ten alkohol a pronášejí slova o přivandrovalcích a náplavách. Navíc je jasné, že Lot i jeho hosté jsou lidé věřící a jejich víra sodomské zřejmě provokuje a hněte. Mají-li totiž sodomští nějakou víru, pak je to nejspíš víra v sebe sama, možná tak ještě ve světlé zítřky a moc peněz. Netrvá to dlouho a svou averzi promění sodomští v agresi. Sodomský lid, sodomští muži, od nejmladších po nejstarší, obklíčí Lotův dům, žádají si Lotovy posly, chtějí je znásilnit.

Sodomští se v našem příběhu nepředstavují jako gayové, nejde jim o lásku či partnerské soužití dvou lidí stejného pohlaví. Chtějí prostě jen ublížit a ponižít. Však také Lot v rozmluvě s nimi nepoukazuje na jejich manželky a sexuální orientaci, ba nabízí jim své dcery, které by agresivním homosexuálům nabízel těžko. Jednání Sodomců bychom mohli přirovnat nejspíše k tomu, co dodnes patří k nejhorším formám šikany a potupy v mužských věznicích či vojenských subkulturách. Z násilnění zde nevypovídá o sexuální orientaci, nýbrž je formou nejvyšší možné agrese, která necílí na majetek či jen tělesnou bolest, ale na psychickou rovnováhu a lidskou důstojnost. Do sodomské společnosti přišli Boží vyslanci a reakcí této společnosti je touha po co největším jejich ponižení a pokoření. Taková je pravda o bohaté a bezbožné sodomské civilizaci; vy, kteří jste někdy zabrousili na internetu do nejrůznějších diskusí o církvi, vy kteří ještě pamatujete 50. leta, popravy a mučení představitelů církvi, jistě mi dáte za pravdu, že je cosi znepokojivého na zprávě o sodomské agresi.

Lot se této agresi postaví. Poukazuje na platné zákony, když žádá právo azylu pro své hosty. Apeluje na konání dobra, odhaluje zlo, které je motivem jednání sodomské společnosti. Ba, nabízí své dcery. Uvádí-li vás tato Lotova nabídka ve znechucený úžas, uvědomte si, že Lot ji říká před zavřenými dveřmi svého domu, které v tu chvíli chrání vlastním tělem. Mám za to, že to co ve skutečnosti v tuto chvíli nabízí, obklíčen, sám, bez možnosti dovolání se pomoci, to co opravdu nabízí, je vlastní život. Nabídka vlastních dcer má pak sodomským ukázat dvě věci. Jednak by si mohli uvědomit pohnutky svého jednání. Ti z nich, kteří si ještě stále namlouvali, že jde přece jen o trochu legrace a špásování, mohou nyní prohlédnout. Lotova zoufalá nabídka ovšem také ukazuje, kam až je ochoten Lot zajít. Ukazuje, že ve svém vzdoru vůči zlu to myslí opravdu vážně. Byť bezbranný, v bezvýchodné situaci a bez naděje na úspěch, Lot stojí před dveřmi svého domu a chrání muže z lidu Hospodinova. Lot nemávne rukou, nepovzdechne si, že proti režimu a většině se nedá nic dělat. Nepustí sodomské dovnitř s poukazem na budoucnost svých dětí a bezpečí své rodiny. Přesně naopak! Bezbranný Lot se tu stává svědomím těm, kteří tak rádi omlouvají nedostatek vlastní odvahy. Lotův postoj má ve skutečnosti obrovskou sílu, protože se zakládá na vyšším řádu než na řádu lidském. Na vyšší pravdě, než pravdě lidské. Překročí-li sodomští i toto jeho odhodlání, nebudou-li respektovat jeho svědectví, nemohou si už nic namlouvat a musí se podívat této pravdě do tváře.

Sodomští ukazují v pravém světle podstatu lidského zla. Zdánlivá kratochvíle jednoho se ukázala být ponižením druhého. Právní řád se tváří v tvář mínění

většiny smrskl na cosi obtěžujícího a neaktuálního. A lidská odlišnost a jinakost se stala důvodem k agresi.

Ve vlastních řadách se pak jinakost toleruje ze všeho nejméně. Lot, jejich soused a občan jejich města, se svým postojem z minuty na minutu stal nepřitelem číslo 1. A tak se sodomští sápu na Lota, chtějí jej roztrhat na kusy, zabít, zneuctít, ponížit. Odhodili všechny zábrany. Lot tu stojí před svými dveřmi a my o něj máme strach. Modlíme se k Bohu, jehož se Lot nechce vzdát a jehož posly chrání ve svém domě. Ano, to je Lotova jediná naděje. Že tu je, že existuje, Bůh, že slyší a vidí, že je za námi či vedle nás, a bude to nakonec on, kdo pronese poslední slovo. Ale o tom až příště.

V Lysé nad Labem 24. neděli církevního mezidobí, 16. září 2018

Ježíšovo doplnění

Nemyslete si, že jsem přišel na zem uvést pokoj; nepřišel jsem uvést pokoj, ale meč. Kdo miluje otce nebo matku víc nežli mne, není mne hoden; kdo miluje syna nebo dceru víc nežli mne, není mne hoden. Kdo nenese svůj kříž a nenásleduje mne, není mne hoden. Kdo nalezne svůj život, ztratí jej; kdo ztratí svůj život pro mne, nalezne jej. Kdo přijímá vás, přijímá mne; a kdo přijímá mne, přijímá toho, který mne poslal. (Mt 10,34.37-40)

Navštivte webové stránky našeho sboru, stáhněte si další kázání, prohlédněte fotografie, mějte přehled o aktuálním dění v evangelickém sboru v Lysé nad Labem.

www.lysa.evangelnet.cz